

Oglasi, pripočana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novi za predprijavu, oglasiti ih treba se neposredno ili položiti na adresu: redakcije u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odgovarajućem u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napise »Reklamacija«.

Čakovnog računa br. 247.549.

Telefon listare broj 38.

# NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari». Narodna poslovice.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake } na godinu ili K 6, odu. 3— na pol godine.

Izvan cenzurne više poštarija.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, tih izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svjetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stepo Givić. — U nakladi tiskare J. Krmptović i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se  
„Družbe sv. Cirila i Metoda“  
za Istru

## POZORI!

Početak aprila nastupismo drugo četvrtgodište. Upozorujemo predplatnike, kojim iztiče, odnosno je iztekla predplata, da istu obnove — ako ne žele, da jim list obustavimo.

UPRAVA.

## Iz carevinskoga vieća.

Beč, 26. marča 1901.

I u ovoj sjednici bilo je podneseno i pročitano predloga i interpelacije.

Među predlozi spominjemo predlog talijanskih ili furlanskih zastupnika iz Gorice, kojim pitaju od c. kr. vlade podporu proti bolesti pellagra. Ovo je svakako zgodan predlog, i talijanski zastupnici bi bolje učinili, da se za ovakve stvari brinu, nego da tjeraju politiku, kojom bi se htjelo ove naše zemlje predati materi Italiji. Pučanstvo u Furlaniji kao i u susjednoj Italiji umire i od grozne bolesti pellagra, a oni u svojoj gospodskoj objesti jedva da kad što uzrade, da se siromašnomu pučanstvu pomogne. Drugo je pitanje, kako se služu ovakve zahtjeve za podporu sa svojom političkom nesamo proti vladi nego i proti monarhiji. Slovenski zast. dr. Gregorič je istoga dana zauzeo se za komad željeznice u Goricko, te za uređenje potoka i osušenje raznih močvarnatih zemljišta.

Benatić je interpelirao ministra bogostovja i nastave radi imenovanja pref. g. Mons. Zamlića za člana zemaljskoga školskoga vieća. Dakako da su tu interpelaciju podpisali i gospoda Rizzi, Polesini — Kamalić i Bartolić, e tutti quanti iz Trsta, Gorice i južnoga Tirola. Imenovanje mons. Zamlića znači za njih novo zastupljanje njihovog zakonitoga zastupanja u školskoj upravi; isazov njihovoga narodnoga čuvstva; ono je protivno najjednostavnijoj pristojnosti i pravednosti. Talijani su slabo zastupani u zemaljskom školskom vieću. S talijanskim pučanstvom slabo se postupa, premda ono plaća više od dvie trećine troškova za školstvo, premda predstavlja od vjekova izobrazbenost, i premda ima najviše i najnamenitijih škola. Ministar bi bio morao činiti imenovati jednoga iz mnogobrojne i pobožne čete talijanskih svećenika, koji su dosad častno zastupali ono mjesto, a ne jednoga u kojega objektivnost se oni nemogu pouzdavati. Rečeno

imenovanje je novu slavirajuća infiltracija od nepomućenom školskom polju. Vladi bi moralo poznato biti, kakve fanatične težnje ima slavensko svećenstvo, koje pogrđivano od biskupijskih kurija u Trstu i Krku obraća crkvi u školu u političko boriliste, sa kojega se napovjeda mržnja proti Talijanom i svemu što je talijansko. U obće: imenovanje pref. g. mons. Zamlića je takova grozota, tako očita nepravica, da mora Benatić protestirati proti novoj uvriedi talijanskoga pučka sa strane vlade, i upitati ministra za razlog zašto se to učinilo. — Bit će nužno da se o tom bezobrazluku Benatića i drugova napose progovori. Za onoga koji nezna, pripominjemo već danas, da ima c. kr. zemaljsko školsko vieće za Istru s predsjednikom deset članova, da je mons. Vinko Zamlić jedini Hrvat u tom vieću, i to u pokrajini koje velika većina su Hrvati po krvi i jeziku. I jer dolazi jedan jedini Hrvat u vieće od deset muževa u pokrajini koja je većinom hrvatska, dogodila se je Talijanom grozna krivica! Eto takvi su ti Talijani, odnosno njihovi zastupnici!!

Za čim Talijani idu, vidi se iz jedne druge interpelacije, koju je postavio tršćanski zastupnik Hortis i njegovi drugovi u istoj sjednici. C. kr. vlada u Trstu razpustila je društvo „Unione ginnastica“, jer je prekoracilo svoja pravila, i jer je pokazalo da ima irredentističke težnje. Hortis i Benatić i Bartolić i Polesini i drugovi se na to u interpelaciji tuže. Licumjerstvo! Licumjerstvo tim veće, kad se znade, da je društvo zlo stajalo, da je u njem nesklada bilo, i da je njegov razpust voda na mlin Talijana, jer će usljed toga stvoriti drugo jednako društvo, koje će biti jače, i koje će uspješnije zastupati težnje dosadanjega, razpuštenoga društva.

Razpravljalo se je o promjeni nekijh ustanova glede poreza na rente. Doličnu osnovu se je vratilo poteznomu odboru.

Na dalje se je razpravljalo o vladinoj osnovi glede preostataka skupnih blagajna za sirote. Takove blagajne imaju samo njeke pokrajine, naša Istra žaliže ne. Prema dosadanjim ustanovam nije se od toga moglo trošiti nego malo, tako da su blagajne jako narasle, da imaju milijuna i milijuna. Sada je ustanovilo, da se ima jedva dio interesa odnosnoga novca trošiti za sirote.

## Državna pomoć Istri.

Govor. zast. Spinčića.

(Konac.)

Uslobadjam se navešiti nekoje radnje, koje su poznate iz razprava car. vieća i inače; ja ću je samo navesti, da se vidi kako bi valjalo posegnuti.

Trebalo bi opredieliti većih svota nego li obično za dobavu utne vode, jer kod nas neimade na daleko i široko zdrave vode; a posljedice tomu jesu, da se osobito ljeti pojavljuju groznične bolesti, tifus (pošalina) itd. Morala bi se dakle opredieliti svota za vodnjake.

Mogao bi ovdje navesti slučajeva, kako je narod molio podpora za gradnju vodnjaka i kako se već preko 2 godine i više povlači njegove molbe od jedne državne oblasti do druge, dočim pruža zemaljski odbor, što ja ovdje i u obće rado priznajem, kad je pravo — već dulje vremena podpore za gradnju vodnjaka.

Tako bili bi potrebiti vodnjaci u nekijih selih i poreznih občinah mjestne občine Kastav, dva u občini Žminj, jedan u občini Boljun, dva u občini Marezige, za koje su občine molile, zatim u občini Vrbnik, gdje bi se moglo vodu sa Polja dovesti.

Druge radnje, kojimi bi se moglo bjeđu pučanstva sada ublažiti a za buduće odvratiiti, bila bi uređenja različitih voda i izsušenje nekijih krajeva. Ja sam baš radi toga i za predlog, što ga je veoma poštovani izvjesitelj danas postavio, vrlo zauzet, da se najme zaklada za melioracije povisi.

Mi nemamo Dunava ni Drave ni Labe, u obće nijedne velike rieke, ali imamo male rietice i potoke, koje bi se manjimi svotami moglo urediti.

Tako bi se imalo primjerice urediti potok Reku u dolini Ospa u kotaru koparskom, doline Borut — Cerovlje — Novaki — Pazin i postranih dolina u kotaru pazinskom, gdje vlada ljeti malaria radi neuredjenja i neizsušenja.

Nadalje imalo bi se urediti dolinu Brusana, između por. občina Pasjak i Šapjane u mjestnoj občini Jelšane, dalje potok kod Baške, izsušenje Polja kod Vrbnika i konačno nješto veoma važnoga — ovdje ću se usloboditi, da stavim posebni resolucijski predlog — da bi se najme bezodvlačno započelo sa izsušenjem i odvodom „Luga“ i „Jezerca“ na otoku Krku, koji se kraj nalazi u občinah Omišalj i Dobrinj, o čemu se je opetovno govorilo u ovoj visokoj kući, što se proučava već više nego li 3-desetletja i o čemu bijahu jurve nacti dogotovljeni.

Molim dakle visoku kuću, da prihvati sljedeći resolucijski predlog, i to po najprije radi toga, što bi bilo za najveći dio otoka Krka u gospodarskom i zdravstvenom obziru veoma potrebno i drugo, što vlada velika bieda na otoku, te bi se tom radnjom mnogim ljudem pružilo posla i dobika. Ne učini li se to poumirali bi ti ljudi od gladi, ili bi se čvršći između njih izselili, kao što se ih je na hiljade izselilo.

Taj resolucijski predlog glasi (čita): „Pitanje izsušenja „Luga“, što no leži između Omišlja i Dobrinja, te nedaleko odatle ležeće „Jezerca“ na otoku Krku proglašuje se poimence kao pitanje biede, te se pozivlje c. kr. vlada da dobavi potrebitu vjersiju i da bezodvlačno pristupi k izvedenju te radnje“.

Imade i drugih načina kojimi bi se stanovništvu pomoći moglo, navlastito obzirom na flokseru, najme bezkamatnim zajmom za obnovljenje vinograda, navlastito u jur već spomenutih občinah Marezige i Buzet, i u občinah na otoku Krku i Cresu, i u obće u svih občinah, u kojih

vlada floksera, i gdje se je za umištenje iste do sada veoma malo učinilo.

To bi bilo dakle najvažnije, što sam htio obzirom na svoj občiniti predlog iztaknuti, a kasnije doći ću jošte na nješto.

Što se tiče mojeg drugog predloga, što mi ne treba gubiti mnogo rieči, on je priobčen u prilogu br. 462 stenografskog zapisnika od dne 1. marča t. g.

Pozivljem se ovdje na ono što je pisano odnosno tiskano; bijahu najme nekoi krajevi mjestnih občina Podgrad i Materija poledicom od mjeseca decembra 1899 veoma ostećeni. Glavni proizvod lamošnjeg kraja jesu vočke, koje bijahu pako poledicom uništene, i onaj predjel svog glavnog proizvoda za više godina unapried lišen.

Bilo bi dakle potrebno, da se ljudem pruži pomoć kao što bijaše u svojem predlogu od dne 1. marča preporučeno. Neka bude ovdje spomenut jošte jedan način, kako bi se nazime u obće stanovništvu Istre moglo pomoći.

To su radnje cesta, gradnje ili popravci cesta. Imalo bi se primjerice graditi cestu za selo Kozjane mjestna občina Materija od spomenute poledice silno ostećenu, jer je ovo selo bez ikakve ceste. Imalo bi se uprav tamo u blizini od Ostrovice kroz Artviže do središta občine cestu graditi. Imalo bi se nadalje upravo u sudbenom kotaru Podgrad graditi cestu, do koje mora ipak brzo doći, najme onu od Pograda u Mune, i onu od Žejana u Bigent ili Zvoncu. Imalo bi se nadalje i drugih cesta graditi, od kojih ću nekoje spomenuti, za koje su molile občine ili koje bijahu ovdje u car. vječju spomenute.

Tako bi se imalo graditi cestu iz Doline preko Prebenedga, Sočerge, Kastelca do carske ceste, koja spaja Kranjsku sa Istrom i kojom bi se usposlavilo svezu sjeverne Istre sa srednjom Istrom i preko Doline sa Trstom. Vrlo važna cesta bila bi ona iz Gologorice do Kršana u pazinskom kotaru, za koju molu stanovništvo jur više vremena; zatim u istom kotaru jedna cesta iz Pazina u Grdoselo i Kršiku. Zatim cesta jur izmjerena u občini Žminj, i popratak ceste, koja prolazi preko Paza u občini Boljun. Nadalje imalo bi se graditi raznih cesta u občini Kastav, u voloskom kotaru, koje su poznate c. kr. činovništvu. Nadalje ceste Lupoglav — Lanišće i Lupoglav — Boljun, kao što i cesta u občini Marezige od granice občine Pomljan do Sv. Antona u kotaru koparskom. Konačno cesta na otoku Krku, koja bi svezala občine Dobrinj i Omišalj i popratak ceste Vrbnik — Krk u blizini Vrbnika.

Gospodo moja! Hoću da svršim i to sljedećom opazkom: često predbacuje se našoj hrvatsko-slovenskoj strani Istre navlastito u stanovitih krugovih u Trstu, da se mi brigamo samo za jezik u uredih i u školah i da u obće tjeramo samo politiku.

Ja iztičem činjenicu, da se mi u ustinu borimo za jezik u školah, uredih itd., ali da radimo također oko gospodarskog pitanja, za gospodarski položaj naroda (Posve pravu!)

# DOPISI

**Završavanti, dne 29. marta.** (Izbor načelnika) Jucer na 8 sati u jutro bili su pozvani opetovano svi članovi savjetske obćine, da se pod prietajom globe od 50 for. imaju sabrati za izbor novoga načelnika, pošto je kako znate Doblanović odstupio, a u zadnoj sjednici se talijanska manjina udjelila i tim osjetila izbor.

Ista nedostojna manjina se pojavila i jucer. Njena većina je stupila u obćinsku dvoranu čitak kasnije, jer smo očekivali dvojicu viećnika iz Cabrunjca, koji su radi daljine malo bili zakasnili. Čim smo u dvoranu uljegli, talijanaši iz nje izdijose, tako da se nije mogao obaviti izbor načelnika za koj se hoće po zakonu kvalificirana većina.

Eto dakle nove potvrde, da su talijanaši svuda isti. Njima nije stalo do napredka i reda u obćini, nemare oni za dobro puka. Oni samo mare za sebe i da je njima dobro, da oni uvijek gospoduju. Čim nastane pogibe, da bi im gospodarstvo moglo izpasti iz ruku, nećaju se ni naj-sramotnijih doskocija da se ga uzdrže.

Ako je gosp. Doblanović ikoliko do poštenja i svoga obraza, on bi morao reći svojim talijanašima, da se prodju te sramotne igre, a uznastoje oko obćinskih poslova, pod vodstvom drugoga načelnika onakim samopriegorom, poštenjem i marljivošću, kako su naši viećnici radili, kad je on načelnikovao.

Nadamo se da je bezakonja i huncutarija talijanskih na škodu našega pučanstva i narodnih prava dosta, te da će i politička oblast znati zagrmiti odlučno: šalu na stranu gospodo talianska! Nisu tu obćinske institucije, da se s njima igraje, već su zato da redovito i zakonito funkcioniraju na dobro puka.

Lopovština i prevaranje talijanskih klika po Istri naš je narod već do grla sit, i vrijeme je, da dokrajče to oni, koji su pozvani da bdiju na izvršivanjem zakona.

**Grožnjak,** mjeseca marta: Popis pučanstva sasma je izkrivljen u ovoj župi. Ova župa broji 1200—1300. Hrvata, a tek 400—500 Talijana, al ipak nedkom iznimkom ovi su upisani u Talijane. Kad bi glasoviti anagastički komisari došli k težaku, rekli bi mu „bon giorno“ a on u svojoj nesinosti „bon giorno“ i eto ti po tom golih fiorentinaca. Ta prevara prijavila se u trostrukom protestu tj. sa trih sela ove župe politič. oblasti u Poreč. Al uzalud, ne vidi se nikog, koji bi odkrio lopovštine komisara, i ovdje vriedi ona, da ne će vrag vragu oči izbiti.

Uprav je strahota vidjeti školsku djecu onako pokvarenu i razpušćenu, pravom imaju roditelji žaliti radi zanezanosti njihove djece. Ona ne imaju zere odgoja, a još manje pristojinosti li stida. Naluckana ova djeca, rugaju se, zvižđaju i uruču za svakim, koji nije u mrtačnjakom, trbušnjakom kolu. Izgovaraju takve riječi, da se zbija čovjek mora zabrinuto pitati, kakvi će ovo jednom biti ljudi? U crkvi ne dolaze, i ako i kadgod dođu, bolje, da i nebi, jer su na slabazan ostalim vjernikom.

Radi divljatva, prostačkih pjesama, zvižđanja, tulanja već ne ima poduke vjeronauka u skoli 11 mjeseca, jer je tog barbarstva bio sit župe-upravitelj, pak ostavio školu. Prijavila se stvar političkoj oblasti, biskupiji, namjestničtvu, al svi šute kao riba u vodi. Al nit tim još nekoji smutljivci nisu bili zadovoljni, to nječkoi smutljivci nisu bili zadovoljni, to nječkoi pokušali kao bi i u istoj crkvi zapriecili poduku. Nakanjano izvršeno. Al koje naših sredstvo? Školsku djecu! Ta nesretna školska djeca u vrijeme poduke vitali, otvarali, zatvarali vrata, lupali nogama ne moguće podučavati. Poznajući plobnu ne moguće podučavati. Poznajući plobnu, ali nekoliko propalih podkupljenih Grožnjaka, te školsku djecu, koji bi i unapri-

uznemirivali, župe-upravitelj, nit u skoli nit u crkvi ne podučava, Čujemo govoriti da se uteko kot. škol. vieća, pred. odnarnjatu u Trst, i c. k. namjestničtvu, al svi šute kao zid.

## Franina i Jurina.



Fr. Ma da se j' Pikaroba podebeili po žemike!

Jer. Ter mu j' bila i doba.

Fr. To da j' smutilo njegovoga prijatelja od „Fameje“ zač da bi se rado i on malo popravil.

Jer. Ta vrag mu nespi!

Fr. Ma daj bizal!

Jer. Ki?

Fr. Vero Zanelo s Pinčuni.

Jer. Ča on muškardin?

Fr. Ma justo muškardin, ki je od straha pal tri puta pod jednu staru ženu, ka ga je morala zdignut.

Jer. Ča j' bil sam?

Fr. Vero je s njim bizal i pajdaš Gliston.

Jer. Ča oni, ki je bil po drugi put ber-man va Selch.

Fr. Baš on.

Fr. A kad njim je bil Muzica s Kljunačo?

Fr. Studjali su vero matje lazi.

Jer. Ale baš lipa kumpanija.

## Razne vijesti.

### Političke:

**Austro-Ugarska.** Prošloga petka imale su obće kuće carevinskoga vieća posljednje sjednice prije uzkrasnih blagdana.

U carevinskom vieću odgovarali su ministar-predsjednik, te ministar za zemaljsku obranu, za željeznice, za pravosudje i za nastavu na razne interpelacije, koje su zastupnici bili na njih upravlili. Zatim se je razpravilo književni ugovor sa Njemačkom. Prihvaćen bijaše bez pravice izvještaj o svjetskom postornom ugovoru od god. 1897, i konačno uzet u razpravu izvještaj ustavnog odbora o predlogu dr. Ofnera i drugova radi povriede imuniteta Seitzca, koji je bio disciplinarnim putem odpušten kao bivši učitelj jedne njemačke pučke skole u Beču. O tom predmetu povelu se žestoka razprava. Zastupnik Marchet predložio je, da se zaštita imuniteta protegne i na disciplinarne i redarstvene odredbe, te da se taj predlog uputi odboru s pozivom, da podnese što prije o njemu izvještaj. Kod glasovanja zabačen je predlog Ofnerov i prihvaćen Marchetov. Zatim zaključi predsjednik sjednicu a zastupnici se međusobno oprostise želeći jedan drugomu sretno uzkrasne blagdane.

Istoga dana imao je poljski klub sjedaicu, u kojoj se je razpravljalo o prelazi gimnazije u Tješinu pod državnu upravu. Predsenik kluba vitez Jaworski priobčio je klubu, da je vlada sklona preuzeti tu gimnaziju čim bude podpuna sa 8 razreda. To da će biti za dvie godine. Dotle će povisiti godišnju podporu na 20.000 kruna. S tim odgovorom nije se klub zadovoljio, već je odlučio, da će odmah poslije Ukrasna viećati o položaju kluba napram vladi.

Nakon dugih pregovora postignut je konačno sporazumak između austrijsko i

Radnje, koja bi se imalo poduzeti i koje sam spomenuo jesu samo ponavljanje onoga, što smo mi svojedobno i često tražili: vlada imala bi to provesti ne dođuše na jednom, ali malo po malo. Bude li jednom gospodo moja, pučanstvo svuda zdravom vođom obskrbljeno, tada će prestati groznične bolesti i pridignuti će se obćenito zdravstveno stanje. Budući jednom stanoviti predjeli izsušeni, tada će ne samo nestati bolesti, već će se također zemlju bolje obradivati moći. Budu li jednom najpotrebitije ceste sagrađene, tada će bar pučanstvo moći da izraza ono malo što mu zemlja rodi.

Bude li se dalo također bezkamatnih zajmova, tada će se i vinograde obnoviti. Bude li u obće vlada uztrajno po navedenom načinu postupala, prestali će u Istri bieda, pridignuti će se blagostanje naroda i stanovništvo će laglje plaćati porez nego li do sada (Odobranje).

Podpredsjednik Prade (koji je za ovog govora zauzeo predsjedničku stolicu):

Gosp. zast. Spiničić stavlja sljedeću resoluciju: (Čita) „Pitanje izusenja „Luga“, što no leži izmedju Omislija i Dobrinja te nedaleko odlatie ležećeg „Ježera“ na otoku Krku proglašuje se pojmenice kao pitanje biede, te se pozivlje c. k. vlada, da dobavi potrebitu vjeseriju i da bezodvlačno pristupi k izvedenju te radnje.“

(Ova resolucija bijaše dostatno podpurta i odnosnomu odboru izručena).

## Novi nacrt

### istarsko-dalmatinske željeznice.

Obećali smo u br. 20. našega lista, da ćemo priobčiti novi nacrt o istarsko-dalmatinskoj željeznici, što ga je razložio državni zastupnik i dvorski savjetnik g. vitez Vuković u jednom bečkom listu.

Odzivajući se danas onomu obećanju, probučujemo niže spomenuti nacrt, koji je pa našem nemjerodavnom mišljenju teško izvediv, ali se o njemu ipak dađe razpravljati. Evo kako tumači g. Vuković moj nacrt:

Čini se, kao da nisimo imali dosta nacrtu o željeznici, koja bi spajala monarhiju sa Dalmacijom! Kako sam mogao dočuti iz pouzdanog vrela, bave se sada pozvani krugovi sa idejom o dalmatinskoj t. zv. „preko-otlačnoj“ željeznici. Ta bi željeznica dolazila iz Istre, pomoću prevoza na otroke Cres i Pag, na dalmatinsko tlo.

Ova ideja, da se naime željeznički spoj obavi pomoću prevoza, nije baš posve nova; takovih prevoznih željeznika imade danas pri većim poteškoćama preko morskikh tjesnaca u Švedskoj, Norveškoj i Danskoj, a napokon ima i velika sibiriska željeznica takvih prevoza (trajektā). Po mojem mišljenju moguća su takva poduzeća, kakov je prevoz (trajekt) preko Bajkalskog jezera, samo gdje imade ozbiljne volje i energije. Za produženje sibiriske željeznice od Irkutsk do Srelenska, činilo se je, da će osobito Bajkalsko jezero pružiti neskladavih poteškoća. Ovo jezero je jedno od najdubljih sladkovodnih kotlina zemaljskih (dubljina mu je oko 1500 m.) a vozeenje po njemu je, poradi oluja, što na njemu vladaju, jedno od najtežih.

Nu nakon dugotrajnih studija i hidrografijskih iznalazaka, odlučio je odbor za sibirsku željeznicu, da Bajkalsko jezero premosti pomoću jednog osobitog parobroda, koji razbija led, te može ukreati čitav vlak željeznički. Prevoz je ovdje dug 64 kilometara, a obavlja se sa prevoznim parobrodom, koji je u Njukastelu sagradio graditelj parobroda Armstrong. Tim je podpuno dokazano, da je preskok, preko jezera i morskikh tjesnaca, s kojimi su škopćano mnogo veće poteškoće nego k s našim Kvarnerom, vrlo lahak.

Spomenuti nacrt „preko-otlačne“ željeznice u Dalmaciju upravo je baš ozbiljni nacrt o željezničkoj svezi srednje Dalmacije sa monarhijom i sa željezničkom mrežom

zaposjednutih zemalja Bosne i Hercegovine, što su na svielo došli u ovo posljednih 30 godina, a da se o tom nije ništa zaključilo.

Od ovih nacrtu govorit ću u svrhu predstojećeg razpravljanja samo o nacrtu željeznice Karlova—Knin u svezi sa jur postojecim državnom prugom Spjet—Knin koja bi bila uprav najkraći i najkorisniji željeznički spoj sa Dalmacijom. Isto tako bio bi koristan nacrt pruge Spjet—Arzano—Bugoyno, s kojim sam se bavio u „Nene Freije Presse“ od 30. novembra 1900. Govorit ću za to, da u nekoliko usporedim i da malko pobliže razmotrim i na javno iznesim spomenuti „preko-otlačni“ nacrt, koji će se možda na prvi pogled nevjesta-cima činiti neizvediv.

Kod ovog zadatka pita se naravski u prvom redu, bi li se u istinu ideja sagrađjenja „preko-otlačne“ pruge u Dalmaciju dala izpuniti i bi li ona odgovarala u gospodarskom pogledu svim zahtjevom i gojenim nadam.

Radi se svakako o ostvarenju jednog velikog plana, o kojemu — kad ovakvi nacrti, kako je jasno iz predstojećega, drugdje u većoj mjeri dolaze do ostvarenja — ja ne dvojim, da ne bismo imali sposobnih muževa. Polazeći sa stanovista, da je izključena željeznička sveza, Dalmacije sa nutrinom monarhije preko ugarskog ili bolje rečeno hrvatskog teritorija, jer je ugarska vlada uvijek načelno protivna tomu, te bi mogla vazda po volji svojimi tarifskimi uslovi priebiti promet u i iz Dalmacije, ostoje nam istina, jedini put, da se oživotvori željeznička pruga preko otoka Cres i Paga.

Pitanje je sada, kako bi se mogla izvesti ova „preko-otlačna“ željeznica do Dalmacije. — Dosta je pogledati na geografsku kartu, da se shvati izvedenje pruge, koja bi se mogla sagraditi.

Projektirana pruga odvajala bi se najbolje na postaji austrijske državne željeznice Lupoglav, pa bi isla dolinom Boljunčice napried do Čepićkog jezera u zaljev Plominjski (u svemu 28 Kil.). Odvojenje iz postaje Matulje—Opitija, kao i vođenje pruge duž istarske obale, bilo bi sasna neumjeslno, jer bi tada ciela „preko-otlačna“ pruga bila zavisna od Južne-željeznice. Iz plominjskog zaljeva (u čijoj se blizini nalazi ugljeno-kop Labinski) vodila bi pruga sa jednim prevoznim (trajektnim) parobrodom na otok Cres (Rt—Preslenica).

Morsko tjesno između istarske obale i otoka Cres je ovdje samo 5 kilometara široko; sa prevoznim parobrodom, koji bi činio 15 uzala na jedan sat, trajao bi čitav taj prevoz samo četvrt sata a obzirom na kratku prugu, dostajao bi parobrod srednje veličine (4000 tona) na čijoj bi palubi magao stajati čitav vlak (bez lokomotive).

Od rta Prestenice isla bi onda pruga duž zapadne obale otoka Cres do istoimenog glavnog grada (25 Kil.), tada bi prelazila, pomoću kratkog tunela, u dolinu Vranskog jezera, a tunelom iz iste opet zapadnom obalom do grada Osora, a onda duž obale do rta sv. Andrije (50 Kil.).

Iz zaljeva, koji je duboko usječen i dobro sačuvan od valova rtom sv. Andrije na Cresu, mogao bi prevozni parobrod obaviti prevoz do otoka Paga (Puntalon). Prevoz iz rta Sv. Andrije do Puntalon i znašao bi 20 Kil. za to bi trebalo veći prevozni parobrod, u čijoj bi nutrinji mogao stajati željeznički vlak. Kad bi parobrod išao brzinom od 15 uzala na jedan sat, mogao bi trebati, ujedno sa palazkom i odlazkom, po prilici jedan sat.

Pruga bi mogla za tim obaći čitav otok Pag, čija je dužina po prilici 60 Kil., a iz južnog rta, spojivši tamošnje morsko tjesno „Ljubac“ sa željeznicom mostom, preći na dalmatinsko tlo. — Iz rta Artina vodila bi onda pruga sa zapadne strane poluotoka Bojeste u Zadar (ovaj bi put bio do 20 Kil. dug). (Konac sledi).

ugaraka kvoine deputacije. Austrija i drugi put govorio je isto tako ogorčeno i najine doprinositi za skupne potrebe od 1. julya 1901. do 31. decembra 1909. svoj dio u iznosu od 65.4, a Ugarska 34.6. Austrijski članovi deputacije zahtjevali su, da se austrijski dio snizi a to isto zahtjevali su Mađari za sebe. Konačno postignuto je jedinstvo u gornjem razmjeru.

Izbor u delegaciju obavio se je prošle srijede. Za susjednu Kranjsku bijahu izabrani: dr. Sustercić kao delegat a dr. Žitnik kao zamjenik; za Dalmaciju dr. Irčević, delegat, Borić zamjenik; za Istru dr. Rizzi, kao zamjenik Bartoli; za Goricku: Lepassi, zamjenik Antonelli; za Trst: Acquarone, zamjenik Basevi.

Kao što smo izrekli drugom prigodom, biti će ova puta naše Primorje zastupano po samih Talijanah. Većina pučanstva, Hrvati i Slovenci, neimaju u delegacijah ni delegata ni zamjenika, na čemu valja da se zahvale vladajućemu sustavu u Primorju.

Usljed agitacije, koja je u Češkoj pokrenula proti mladočehskim zastupnicima opravdava zastupnik dr. Pačak u „N. r. listy“ dosadašnje postupanje njegove stranke. On kaže, da je bila potrebna promjena njihove taktike i da se obstrukcijom nekadu odstranili nepravde, koje se nametnu češkomu narodu. Pošlje Uzkras imali će češki zastupnici slobodne ruke, te će raditi kako bude zahtjevao interes češkoga naroda, a ne njihova popularnost.

Dne 26. pr. mj. sastala se je hrvatska regnikolaria deputacija nakon dvanaest-dnevne stanke. Sjednici je predsjedao Francisci, od strane vlade bijahu prisutni ban i predstojnikh Krajčević. Izvjestitelj dr. Egersdorfer predložio je drugovom svoje pismeno izvješće kao odgovor na mađjarski rennenci. Dr. Frank predložio je svoj odgovor. U budućoj sjednici vijećati će se koji odgovor imade se uzeti kao temelj.

Srbija. U kraljevskom dvoru svršile su konferencije o novom ustavu. Taj ustav da će doći pred narodnu skupštinu, koja će o njemu razpravljati. Na konferencijah sudjelovali su prvaci raznih stranaka. Glavne točke toga ustava bile bi: 1. zastupstvo sastojalo će iz dvie kuće; u gornju kuću imenuje kralj 30 članova a donju ih bira 20. Zakon, koji bi primila donja kuća, nevrđi, ako ga neprimi i gornja kuća. Novi ustav jamči za slobodu štampae, slobodu izbora i dogovora, i slobodne izbore, koji će se vršiti tajnim glasovanjem. Za izabranike biti će najniži porez 60 dinara.

Bugaraka. Nedjelju obdižavan je sastanak bugarsko-macedonskog odbora u Sofiji. Suzivaci očekivali su mnoštvo prisataša. Na tom sastanku imali su promjeniti pravila bugarsko-macedonskog odbora te izabrati novoga predsjednika. Bugarom neprijateljski listovi udaraju žestoko na kandidata za predsjedništvo Sarafova, koji da je dosadašnjim radom stieo bugarskoj stvari. Uzprkos tomu imade Sarafov najviše izgleda, da bude izabran predsjednikom. Njegov protokandidat jest general Tončev, koji pripada umjerenoj strani i za koga je i sadašnja vlada.

Rusija. Zadnji djaci nemiri na raznih sveučilištih Rusije imati će žalostnih i povoljnih posljedica. Zalostne za one djake, koji će biti zatvorom ili uvrštenjem u vojsku kažnjeni, a povoljne za sve, koji ostanu na slobodi, jer će biti dosadašnja strogošć na sveučilištih ukinuta. Mnogim djakom biti će kazne ublažene a mnogim posve odušćene. Ministarsko vijeće da je zaključilo, da se uvede na ruska sveučilišta ona sloboda, što ju uživaju djaci drugih sveučilišta Europe.

Njemačka. Bremenski atentat ogorčao je cara Vilima do skrajnosti. Tomu ogorčenju dao je car zadnjih dana dva puta jasna oduška. Prvi put se je vrlo žestoko izjavio proti svojim podanicom koji nepoznaju vlasti — predsjedničvu sabora,

častnikom konjaničke pukovnije Aleksander II. povodom premještanja pukovnije u novu kasarnu. Car je pozvao častništvo i vojničtvo, da bude pripravno na obranu prijestolja i carske obitelji.

### Pokrajinske:

Imenovanja. Ministar trgovine imenovao je c. k. poštanske kontrolore g. Hinka Carinu i Frana Mikosta nadkontrolori kod revnatojstva pošta i brzjozava u Trstu.

Ministar bogoslovlja i nastave imenovao je g. nadinžonira Guida Levi-a u Trstu i dr. Feiksa Podhorsky-a c. k. profesora u Pull dopisničjimi članovi austrijskog arheološkog zavoda.

Nadvojvodkinja Gisella. Iz Volokoga nama javljaju, da je tamo preminula dne 30. marta četirigodišnja Nadvojvodkinja Gisella kćerka nadvojvode Josipa. Tamošnje naše pučanstvo da dieli iskreno saučestje sa prejasnom obitelji g. Nadvojvode Josipa.

Piša nama iz Tinjana. G. Eda Grzetić koji bijaše opasno bolestan — već se je dobro oporavio, te dapače i krevet posve zapustio, a sad je izvan svake pogibjelji.

Izborne listine izložene. Glavarstvo občine Poreč javlja, da su izložene listine za predetoje izbore za onu občinu i to za sva tri tjela. Upozorujemo na to naše obćinare koji neka na vrijeme pregledaju one listine i podnesu proti njim eventualne reklame u zakonitom roku. Listine za izbor obćinskoga zastupstva jesu temelj za izbor zastupnika na zemaljski i državni sabor.

Svatko dakle, koji misli, da bi moglo biti pogriješaka u izloženih listinah, neka iste čim prije, pregleda i proti njim u propisanom roku reklame podnese.

Piša nama iz Smoljanaca: Imamo vam se potuzili na našega postara u S. Vincencu, koji ne razdjeljuje uredno listove izvan gradića. Po novom poštarskom redu gostemstiri dužni su da po celome obsegu svoga ureda raznose i dijele na kuću, pripjele listove. Kod nas na sanvičestini to se ne dogadja, već gospodin postemestar Josip Giorgi, šalje po gradiću samom listove adresitim po obćinskom poslužniku, a nama vanjskim seljacima nešalje nikako. Ako ćemo imati pismo moramo sami ići pitati na poštanski ured ili koga zamoliti da ga uzme u naše ime. Tako primamo prekasno a više puta listovi se izgube. Kad je po cijeloj Istri red, da postemestri raznose listove u stanovanja, tako bi valjalo da bude i kod nas. Ili kod nas nevalja što vriedi drugdje? Na ravnateljstvu pošte je da nas pouči!

O nesreći a brodogradionici u Brgradu pišu „N. L.“ iz pomorskih krugova, koji su u ovakve posle dobro upućeni, koliko sliedi:

Nesreća na docku u Brgradu naravno je posljedica nesretnog položaja kanliera i njegove premalene luke. I djeca znaju, da plivajući dockovi kada su učinjeni od više komada, moraju biti postavljeni ili na rieke, ili u one zaštićene morske zalieve, gdje je more sasvim mirno.

Nagadjalo se što se hoće; za mene nije sumnje, da se je nesreća prouzročila jedino radi toga, što je luka premalena; a more radi njena nezgodna položaja veoma nemirno. Magjari neće da u ovih poslih poslušaju glas i savjet izkusnih vjestaka, koji su putovali, te gledali kako se drugdje radi i u pomorske se stvari bolje razumiju, pak onda, evo, uzalud se bacaju novci i nesreće se dogadjuju. Govori se, da će sada produljiti mul i ima ih na Rieci, koji su zagovarjali. Uzaludan posao i novi, utaman potrošeni novci! Kakogod bude mul produljen, nisu izključene nesreće. Valovi će uvijek doprieti u dock sa većom ili manjom silom.

Radi toga dock u Brgradu ne odgovara, niti može odgovarati zahtjevom našega pomorstva. Pazite dobro, da se opet novci u taman ne troše!

Sama riečka trgovačka komora pripoznala je, da će biti najbolje, ako se učini dock u Kraljevici, te ga je zagovarala. Ali Ugarska vlada, da ugodi braći Hrvatima, volila je stvoriti ovaj nesrećni položaj. E da bi se jednom opameli!

Nakon višednevne radnje velikim trudom i naporom dignuli su plovidbi dock. Izpod mora radili su ronci više dana, da začepi velike pukotine, koje nastiše prigodom nesreće dne 20. t. m. j. Silne sisaljke bacale su neprestano upućivao mora iz pretinaca potonulog docka, koji se je malo po malo dizao i napokon posve na površinu stupio.

### Iz drugih krajeva:

Odlukevanje. Njeg. Veličanstvo odlukovalo je g. Vlaho viteza Bogdana našeg mnogogodišnjeg predplatnika i čitatelja redom željezne krune III. razreda.

G. Vlaho Bogdan, rodom i srcem Dubrovčanin, odličan Hrvat, jest privatni tajnik Njeg. Vis velikog vojvode toskanskog a kojim boravi u Inomostvu. Srdačne mu čestitke!

Poznat hrvatski učenjak, nedavno umrovljeni sveučilištni profesor g. Spiro Brusina iz Zagreba — bijaše odlukovan od bugarskoga kneza Ferdinanda tim, što mu je podiđilo komandirski kral bugarskog reda za zasluęe.

Plemeniti dar. Osobiti prijatelj našeg Družbe sv. Cirila i Metoda — presvjell gospodin Pavao Gugler biskup u Zagrebu sjetio se opet naše plemenite Družbe — tim, što njoj je podario 100 kruna mjesto vienca na odar svoje blagopokojne sestre Ivane Grabine. Živio nam plemeniti Starina!

C. i K. vojna mornarica. Na 30 prollog mjeseca stigo je u Yokohamu N. V. B. Leopard i ostaje tamo 14 dana.

Neselite se u Brazil! Orih dana doslo je parobrodom u Trst 129 osoba iz Brazila, koji su bili tamo pošli iz Ugarske tražiti sreću. Mjesto sreće nadjose biedu i nevolju, koja ih je prisilila na povratk u domovinu. Ti nesretnici odvedeni bijahu željeznicom na Rieku, odakle ih odpratiše u domovinu.

Popis pučanstva u Hrvatskoj — Slavoniji. Službeni list „Narodne Novine“ u Zagrebu doznajaju uspjeh popisa u banovini. Svega pučanstva imade u Hrvatskoj — Slavoniji 2,397,219, a s vojničtvom 2,411,193.

Za kratak čas. U gostioni: Ej, gostioničaru, ove ribe zaudaraju strašno! Gostioničar: istina je, ali za to sam Vam dao dvostruku porciju!

Gospodin i prosjak: Pijan prosjak: Molim za milodar! Gospodin: Eto Vam milodara, ali da mi se više neopijete!

Prosjak: Sta Vas briga za to, ja mogu svojim novcem što hoću! Kakvo će biti ljeto? Njemački profesor Jäger, koji se je dao na proricanje vremena i elementarnih dogodjuja, kao i njegov zemljak, glasoviti Falb, poriče, da će biti ovo ljeto vlažno i studeno u čitavoj Europi. Mnoštvo sniega, koji krije američke sjedjine drzave, prouzročiti će pad topline Golfstreama, te će sva Europa oćutili posljedice toga pada topline. Hvala Bogu, da nismo već daleko ljetu, pak ćemo se, ako Bog daće, sami uvjeriti koliko vriedi prorocanstvo toga njemačkoga profesora.

III. kongres slavenskih novinara u Dubrovniku. Prijavljene učestnici obaviješteni su, da je konačno ustanovljeno: da će se kongres održavati dne 8. aprila 1901. u kongru Dubrovniku, uz dnevni red, koji će im se naknadno priposlati. Sastanak tili gg. članova kongresa, koji gg. gostiju biti će na Rieci dne 5 aprila 1901., točno u 8 1/2 sati prije podne, u prostorijah „Hrvatske čitavnice“, Corso br: 2. Umoljivaju se zato gospoda članovi i gosti, da udešć svoj dolazak na Rieku (tako; da će moći tomu sastanku prisustvovati, na kojem će primiti vozne karte za parobrod

i legitimaciju za kongres. Članovi kongresa dužni su putovati od Rieke do Dubrovniku najmljenim parobrodom „Vilama“, ugarsko-hrvatskoga parobrodarskoga društva (Ungaro-Croata), koji će iz Rieke odputovati dne 5. aprila na sat, koji će gg. članovom biti ustmeno u „Hrvatskoj čitavnici“ na Rieci priobćen, a vraćaju se iz Dubrovnika do Rieke po vojni, a kojim god parobrodom istoga društva, redovite plovidbe. Preporuča se gospodi, da se na povratku iz Dubrovnika poraziđele na više parobrođa, vlastite udobnosti radi. Tu će zgođu moći upotriebiti, da posjete druge gradove Dalmacije. Za voznu kartu tamo i natrag plaćaju članovi kongresa 12 K. (dvanaest kruna). Gosti za kongres plaćaju pristojbu redovite plovidbe od 39 K. 38 f. tamo, isto toliko natrag, uz popust od 20%, dakle ukupno 63 K. (šestdeset i tri kruna). Gosti kongresa mogu putovati do Dubrovniku i parobrodom redovite plovidbe, koji polazi iz Rieke u petak u 10 1/2 sati prije podne i u nedjelju u 1. sat jutrom. Vožnja od Rieke do Dubrovnika traje 22 sata. Prinos za pokriće troškova kongresa iznosi 10. kruna, toliko za članove, koliko za goste, koji se prinos imade namiriti u „Hrvatskoj čitavnici“ na Rieci. Preporuča se gospodi, da uzmu sobom što manje prtljage. Dovoljno je turističko odielo i plaid.

### Razni prinosi:

Za podržnik sv. Cirila i Metoda, sakupljeno na predlog Jaroslava Istoka iz sokolske glavne skupštine K. 6-40, g. Ivan Popopat, noćni stražar kod drž. željeznice u Pull, darovao je 1 K; preko istoga darovao je također 1 K g. Antun Matika, trgovac vinom u Pull.

Naša uprava primila je u marta ove preplate: gg. P. G. Rieka K 10, F. H. Zadar 12, F. K. Čunski 1-50, I. V. Rieka 6, J. P. Montrilj 7-50, S. I. Tinjan 5-50, V. Z. Sv. Petar S: 3, F. R. Zamet 10, B. B. Krapina 11-50, J. P. Gorica 5-50, R. K. J. Zadar 5, J. R. Krap. Toplice 15-50, dr. A. L. Vražđ. Toplice 20, M. R. Truške 12, I. Š: Rieka 6, M. K. Opaljia 14, V. V. Kanfanar 6, F. B. Trst 2-50, A. T. Trst 2, J. K. Tinjan 5, I. T. Opaljia 12, J. F. Zamet 6, I. V. Karlovac 12, V. Z. Sušak 1, A. R. Gospić 4-50, J. F. Sušnjeric 12, I. P. Lovran 10-50, F. S. Kaštelir 24, D. P. Trst 5, I. M. Zadar 12, dr. F. Č. Barkovlje 4-50, F. H. Sv. Lovreč 7, podp. dr. Trst 12, M. F. Dutoviće 3, M. M. Pula 6, D. P. Kastav 9, M. V. Lovrećica 10, M. I. Sušak 6-50, F. R. Spitičić 2, V. K. Žminj 1-50, M. R. Pula 2-50, D. M. Plešće 6, N. Š. Sisak 31-50, bral. dr. Sv. Ivan 9-50, E. D. Vodiće 2-50, I. M. Lindar 10, J. M. Golovgorica 4, S. S. Šibenik 3, I. V. Rukavac 12, S. Š. Zbandaj 12, I. P. Daravac 12-50, S. M. Zadar 3, M. J. Foskalin 3, V. G. R. Selo 6, J. L. Trst 5-50, G. Z. Bačvo 5, T. K. Zadar 1-50, L. S. Premantura 6, M. P. Biograd 3, dr. S. B. Zagreb 5, B. R. Rieka 9-50, S. D. Dekani 12, J. P. Pasjak 6, A. C. Šegotić 16-03, F. P. Andrijevci 1, S. G. Boljun 6, čil. Mali Lošinj 12, R. R. Rieka 3, M. P. Pula 6, čil. Draga 15-50, dr. F. Š. Beč 3, F. M. Sv. Petar 5, A. A. M. Trst 4, A. K. S. Trst 5, A. R. R. Selo 2, I. C. Babinopolje 20, A. J. Beč 24, A. R. Volosko 6, F. S. II. Beliči 11-81, A. F. Sv. Ivan 10, M. P. Sv. Nedilja 10, L. M. Draga 3, E. G. Tinjan 1-50, A. K. Bičić 16-03, J. S. Pazin 12, G. B. Meja 2, G. S. Vodiće 3, M. P. Poreč 6, I. S. Pazin 5-50, F. P. Pula 9, I. P. Pula —50, Čitavnica Ližnjan 9-50, P. P. Pula —50, I. O. Pula 4, P. P. Pula 6, J. S. Vrblnik 6, I. Črnolatic Pula —50, M. Cucančić Pazin 18, M. F. Punat 6, V. T. Karlovac 3, I. S. Herculje 9, M. I. Rieka 2-20, A. M. Pomjan 2, N. Don. Bakar 2-50;

za oglašje uplatili su: Posujilnica Volosko K 7-50, posujilnica Kopar 15-60, g. Robert Jurinčić, Brešca 5-52, g. p. Frane Volarić, Punat 3, g. Josip Šturm, Krk 3-20, občina Pazin 10-08, kredita banka, Ljubljana 47, g. Josip Šepuka, Pazin 13, g. O. Bernatović, Ljubljana 5;

Listnica uredništva i uprave.  
Dopisniku — Šušnjevića.  
Nepodpisane dopise ne tiskamo.

### Javna zahvala.

Svoju najtopliju zahvalnost izrazujem svim onim plemenitim osobama, koje su me pripomogle tečajem moje bolesti od reumatizma, usljed koje ostadoh i unesrećeni, te se istodobno preporučam dobroti ostalih istarskih Hrvata.

Berset, 28. marča 1901.

Sa štovanjem  
Marijan Rosović.



### Prsni čaj sa „Učke-Gore“.

Izvrstni domaći lijek proti  
**influenzi, kašlju, nahladi  
i hrapavosti, protiprsnom  
kataru ili promuklosti  
grla.**

Cijena 50 para.

Glavno skladište:

Ljekarna L. Ghersetich,  
Volosko — Istra.

Dobiva se u svakoj ljekarnici.



**Podpisani časti se naj-  
viti ovom ugl. občin-  
stvu i rodoljubima u Istri,  
da od dne 1. aprila ima  
iznovice na skladištu žigice**

družbe sv. CIRILA i ME-  
TODA, te će svaku na-  
ručbu iz vana točno i u  
najkraćem roku ovršiti.

PULA, Via Sissano 9.

Sa štovanjem  
Alojzij Znidaršič.



Restauracija

### ŠEPUKA - PAZIN

sa sobami za prespavanje

preporuča se

p. n. obćinstvu i putnikom za mnogobrojan  
posjet, obećajuć uvijek najtočniju poslugu  
uz dobru domaću kuhinju te razna zdrava  
i krepka vina. Dobiju se također de-  
sertna vina, likeri i slastiće



# Rodoljubi!

## Kupajte samo Cirilo-Methodijske žigice!



Tafta za turiste od L. LUSERA.

Najbolji i priznati lijek  
za kurje oči žuljovitost itd.  
Glavno skladište:

Ljekarna E. Schwenk, Beč-Meidling  
Neka sa pita:  
Tafta  
za turiste  
Dobiva se u svim ljekarnama.

U Trstu: S. Corvara  
Rovinj: S. Corvara  
Pula: S. Corvara  
Metković: S. Corvara  
Zadar: S. Corvara  
Šibenik: S. Corvara  
Trijest: S. Corvara  
Crikvenica: S. Corvara  
Poreč: S. Corvara  
Brijuni: S. Corvara  
Dubrovnik: S. Corvara  
S. Corvara

### J. Pserhofer-ove odvodne krugljice

Mnoga su već desetogodišta posvud razprostranjena, te imaju malo obitelji, gdje bi manjkalo to lahko i blago djelujuće domaće sredstvo, koje preporuča obćinstvu mnogo liečnika kod svih posljedica slabe prebave i tjelesnog zatvorenja. Te krugljice, koje su, također poznate pod imenom Pserhofer-ove krugljice ili Pserhofer-ove krv čistice krugljice, stoje: 3 katuljica sa 15 krugljica 21 nvt., 1 zamot sa 6 3 katuljica 1 for. 5 nvt.; pošalje li se novac prije, stoji pošiljka prosto poštarine: 1 zamot 1 for. 25 nvt., 2 zamota 2 for. 30 nvt., 3 zamota 3 for. 35 nvt., 10 zamota 9 for. 20 nvt. Priložen je naputak glede uporabe.

### J. Pserhofer-ova Ljekarna

Beč I., Singerstrasse 15.

Moli se, neka se traži izričito „J. Pserhofer-ove odvodne krugljice“

i pazili na to, da imaju napis na poklopnu svake kutije na napulku u uporabi upisan podpis J. Pserhofer i to sa crvenim pismenima.

Balsam proti ozlobama od J. Pserhofer-a.  
1 lončič 40 nvt., pošiljka prosta poštarine 65 nvt.

J. Pserhofer-ov sok iz ukusog trputca razalunjujući, 1 staklenka 50 nvt.

J. Pserhofer-ov balsam proti guši, 1 staklenica 40 nvt., pošiljka prosta poštarina 65 nvt.

Stoll-ovi Kola-preparati izvrstno kreniplo za želudac i žirce, 1 litar Kola-vina ili eliksira 3 for., 1/2 litra 1 for. 60 nvt., 1/4 litra 85 nvt.

J. Pserhofer-a gerka želudačna tiaktura (prije nazvana životna esencija). Lahko raztopljujuća ljekarija, učinaka pobuđujućeg.

Izim navedenih preparata, jesu na skladištu svi tu i inozemski ljekarnički specijaliteti oglašeni u austrijskim novinama, te se dobave svi predmeti, kojih možda nebi bilo u skladištu, na zahtjev točno i najjeftinije.

Pošiljke po pošti izvršuju se najbrže, priposlav prije novac, veće naručbo poštom pouzdećem.

Pošalje li se prije novac (najbolje sa poštom naputnicom), to je poštarina mnogo manja nego li kod pošiljaka sa pouzdećem.



### Nenadkriljivo sredstvo proti bolestim želudca i probavni

## LJEKOVITA ŽIVOTNA ESENCIJA

iz Ljekarne „k crnom orlu“ K. Germana u Belovaru

djeluje najuspješnije kod svih bolesti želudca, kao što su: slabina, pomanjkanje tekućine, nadutost, podrigivanje, žgaravica, mučnina, omuglica, glavobol, grčevi, zatvor stica, hemoroidi, kao i kod bolesti jetara i sluzozni. Neutralizira prekomjernu kiselinu želudca i čini surčinom svaki drugi prašak, osobito poslje prekomjernog i preteškog jela.

Prispravljena iz blago djelujućih bilinskih sokova, djeluje ova esencija kao blago stvarajuća sredstvo, a jer je ugodno nogorkog ukusa. Imade stoga tu prednost, da ju može i onaj uzeti, koji drugih gorakih ljekova uzeti ne može a posve je neškodljiva i kod djetle i redovite uporabe.

Čiena boćice 3 lit. 20 sil. pri tom najmanje 2 boćice 3 krune.

Prava samo omla, ako je svaka boćica prispravljena izmnom i tvrdoma ljekovnom „k crnom orlu“ K. Germana u Belovaru, u Hrvatskoj.

Vrtnoću i uspjehno djelovanje ove životne esencije dokazuje množina priznanica, od kojih nekoliko najnovijih ovjše otkisnujem:

Životnu esenciju g. Germana, ljekarnika u Belovaru mogu boljućoj publici što toplije preporučiti, jer sam se i osobno uvjerio, a i kod svojih župljana, kojima sam ova preporući kod želudačne boli, da je od izvrstnoga uspjeha.

Trujstvo, 5. X. 1900. Medeotti, župnik.

Velečastovni gospodine!  
Molim po donosiocu oroga pisma poslati mi boćicu Vaše životne esencije. Istini za volju moram Vam priznati, da ću taj lijek ne samo radi ugodnog tekućine, već i radi svoje ljekovitosti svakom št o toplije preporučiti. Ja sam došle bio primoran razne ljekove upotrebljavati radi neprobavljivosti, ali Vam i opet moram reći, da je velika većina tih po meni uzetih ljekova prouzrokovala toli Osim toga držim na zalihu svo medicinske specijaliteti od kojih osobito preporučam:

Trputčev sok koji se upotrebljava uspješno proti kašlju, preoboli i kataru u plućima, promuklosti grla i l. d.

Mazilo proti kostobolji Izvrstno sredstvo proti reumatizmu, ulogam, izganjanju u koslima, egrecenju žila, otoka

bolli, koji i drugih neugodnosti, došle Vaša životna esencija uz krasan uspjeh te neugodnosti ne prouzrokuje. Belovar, 24. V. 1900. Dr. Rudolf Štumpf.

Rudo prihvaćam s godu, da Vam izrazim moje priznanje radi uspješnog djelovanja i izvrstne ljekovitosti Vaše životne esencije. Ja i moja teška upotrebljavamo istu najboljom uspjehom tako bez nje već ni biti mogla oči. Belovar, 18. VIII. 1900. Julka Pesavac.

Od svih sličnih ljekarija dajem Vašoj životnoj esenciji prednost, jer sam se osvjedočila, da s a m o n a i kod djetle porabe nikakvih štetnih posljedica neostavlja. Štepana pl. Franković, predsjednica djevojačke škole u Sarajevu.

7-15 6-30 6-45 7-15 7-30 8-15 9-15

### Dolazak vlakova u Pulu.

8:25 prije podne iz Corovlja.  
1 — po podne osobni iz Trsta, Hrpelja, Divača, Rovinja, Rieka, Beč.  
9:15 po podne osobni iz Trsta, Hrpelja.  
11:10 po podne brzi iz Trsta, Hrpelja, Divača, Rieka, Beč.

### Odlazak vlakova iz Pule:

5:20 prije podne osobni za Trst, Divača, Rieka, Beč.  
5 — po podne: osobni za Rovinj, Divača.  
6:15 — orzi za Trst, Divača, Rieka, Beč.

### Plovitbeni red.

Ugarsko-hrvatsko par. društvo.  
Pruga Rieka—Trst.

Fetarak			Fetarak		
Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol. Odl.
7:45	7:55		Rieka		8:30
8:15	8:20		Opatija		2:35
8:45	8:55		Lovran		2:10
9:20	9:25		Mošćenice		1:35
10:10	10:25		Berset		1:05
11:55	12:00		Rabac		12:05
4:30	8:00	Str. Cor.	Cres		10:—
6:30	6:40		Pula		2:30
8:10	8:20		Fazana		1:50
9:40	10:10		Rovinj		11:50
12:20	12:40		Poreč		10:10
2:—	—		Piran		7:20
			Trst		10:40

### Pruga Rieka — Pula.

Svaki ponedjeljak i petak			Svaki subota		
Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol. Odl.
7:30	7:40		Rieka		8:20
7:55	8:05		Opatija		2:40
8:35	8:45		Lovran		2:15
9:15	9:25		Mošćenice		1:35
10:10	10:20		Berset		1:05
11:20	11:30		Rabac		12:15
12:20	12:30		Cres		10:30
8:50	—		Pula		11:—

### Pruga Rieka — Lošinj.

Svaki ponedjeljak i petak			Svaki subota		
Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol. Odl.
8:30	8:40		Rieka		2:35
8:55	9:05		Opatija		1:55
9:35	9:45		Lovran		1:30
10:15	10:25		Mošćenice		1:05
11:10	11:20		Berset		12:25
12:10	12:20		Cres		10:35
1:15	1:25		Marinšćica		9:10
2:10	2:20		Osor		8:15
4:05	—		Mali Lošinj		8:25
					6:30

### Pruga Rieka — Krk.

Svaki dan.			Svaki četvrtak.		
Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol. Odl.
12:30	—		Rieka		9:20
1:30	1:40		Omišalj		8:10
2:20	2:30		Mališka		7:20
3:10	3:20		Glavotok		6:40
4:10	4:20		Merag		5:40
14:50	—		Krk		5:—

### Brza pruga Rieka — Opatija — Pula.

Svaki četvrtak.			Svaki subota.		
Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol. Odl.
7:30	8:15		Rieka		9:—
2:30	—		Opatija		8:15
			Pula		8:30

### Brza pruga Rieka — Opatija — Lošinj.

Svaki subota.			Svaki četvrtak.		
Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol. Odl.
7:30	8:15		Rieka		9:—
12:30	—		Opatija		8:15
			M. Lošinj		8:30

### Pruga Rieka — Opatija i natrag.

Odlazak iz Rieka u Opatiju:  
Svaki dan u 7, 8, 9, 10, 11, 12 do podne.  
u 2, 3, 4, 5, 6, 7 po  
Odlazak iz Opatije na Rieku.  
Svaki dan u 8, 9, 10, 11, 12 do podne.  
u 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 po

### Društvo S. Topić i dr.

### Pruga Trst — Metković — Kotor.

Svaki dan.			Svaki četvrtak.		
Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol. Odl.
8:15	8:45		Trst		10:—
12:—	—		Isola		—
9:30	9:30		Piran		—
7:45	9:30		Rovinj		—
2:30	5:30		Pula		1:15
1:30	5:30		M. Lošinj		8:15
7:—	9:—		Zadar		2:45
7:—	9:—		Spiljet		3:30
11:30	—		Metković		5:—
			Kotor		7:30
			Pon. Kotor		9:—

### Pruga Trst — Korčula.

Svaki dan.			Svaki četvrtak.		
Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol. Odl.
1:—	7:—		Trst		6:15
6:30	7:45		Pula		11:—
3:30	—		M. Lošinj		6:—
10:15	1:30		Zadar		11:15
—	—		Korčula		1:15

### Društvo Istarske-Tršćanske.

### Pruga Rovinj — Trst.

Svaki ponedjeljak, srieda i petak.			Svaki subota.		
Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol. Odl.
6:35	6:40		Rovinj		8:40
7:15	6:45		Osor		—
6:25	6:30		Poreč		7:30
8:—	8:05		Kovrig		6:15
9:15	—		Piran		4:40
			Trst		4:45

### Pruga Pula — Trst.

Svaki dan.			Svaki četvrtak.		
Dol.	Odl.	Dan	Luka	Dan	Dol. Odl.
6:30	—		Pula		2:42
7:15	—		Fazana		2:—
8:35	—		Rovinj		12:42
9:17	—		Vmar		11:50
9:45	—		Poreč		11:50
10:35	—		Novi grad		10:10
11:25	—		Umag		9:20
12:09	—		Salvora		8:48
12:50	—		Piran		6:52
2:45	—		Trst		0:10